Najaarsnota 2025

Monument Liniecrossers, Lage Zwaluwe. Foto Gerard van Vugt

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE **3**

INLEIDING **4**

Voorwoord 5
Inleiding Najaarsnota 2025 6
Samenvatting 7

PROGRAMMA'S **9**

Inleiding programma's 10
1. Burger en bestuur 11
Beleidsmatige afwijkingen programma 1 11
Financiële afwijkingen programma 1 11
2. Openbare ruimte 14
Beleidsmatige afwijkingen programma 2 14
Financiële afwijkingen programma 2 15
3. Ruimte, wonen, duurzaamheid en economie 17
Beleidsmatige afwijkingen programma 3 17
Financiële afwijkingen programma 3 19
4. Sociaal domein 22
Beleidsmatige afwijkingen programma 4 22
Financiële afwijkingen programma 4 23
Algemene dekkingsmiddelen 28
Overhead 30
Financiële afwijkingen overhead 30

BIJLAGEN **31**

1. Najaarsnota 2025 - Begrotingswijziging 32
2. Overzicht kredietwijzigingen 35

Inleiding

Voorwoord

Deze Najaarsnota 2025 geeft inzicht in de meest recente financiële ontwikkelingen en het actuele beeld van onze begroting 2025. Het is qua P&C-document de afronding van het coalitieakkoord 2022-2026 Bouwen aan een duurzaam, sociaal en veilig Drimmelen.

Het college geeft in deze nota een uitgebreid beeld van de eventuele afwijkingen in het jaar. Deze Najaarsnota wordt toegelicht in de Financiële Commissie en wordt in de Raad van 18 december behandeld.

Harry Bakker,
Wethouder Financiën.

Inleiding Najaarsnota 2025

De Najaarsnota 2025 is een compacte financiële rapportage over afwijkingen op basis van actuele inzichten. De rapportage geeft een eerste prognose over de uitputting van de begroting bij ongewijzigd beleid. De rapportage richt zich op de verschillen ten opzichte van de Primaire Begroting 2025 en de Voorjaarsnota. Het gaat dus niet om een herhaling van alle cijfers, maar om de afwijkingen die zich voordoen. U leest waar inkomsten en uitgaven afwijken van wat eerder is afgesproken en welke gevolgen dat heeft voor het verwachte jaarresultaat over 2025. In de prognose zijn alleen afwijkingen van groter dan €25.000 opgenomen.

Per programma geven we een overzicht van de belangrijkste afwijkingen. Daarbij wordt toegelicht waarom deze verschillen ontstaan, bijvoorbeeld door hogere kosten, lagere inkomsten of verschuivingen in de planning. Ook wordt aangegeven wat dit betekent voor het financiële beeld van de gemeente. In deze najaarsnota signaleren wij welke budgetten naar verwachting niet volledig worden besteed en waar een overheveling wenselijk is. De formele besluitvorming hierover vindt plaats in een apart voorstel dat begin februari aan de raad wordt aangeboden.

Het is belangrijk om te benadrukken dat de cijfers in deze Najaarsnota een momentopname zijn. Tot het einde van het jaar kunnen er nog wijzigingen optreden. Zo kan bijvoorbeeld de decembercirculaire van het gemeentefonds leiden tot extra middelen of juist een korting. Daarnaast is er de realisatiestimulans betaalbare woningen. Gemeenten kunnen hiervoor een bijdrage aanvragen voor alle betaalbare woningen die in 2025 in aanbouw gaan, met uitzondering van projecten die eerder een bijdrage ontvingen, zoals via de Woningbouwimpuls. De effecten hiervan zijn op dit moment nog niet bekend, daarom is het niet mogelijk om deze op te nemen in deze Najaarsnota. Verder speelt de definitieve uitwerking van de SPUK Netten op Zee een rol, evenals andere niet voorziene mutaties die zich in de laatste weken van het jaar kunnen voordoen.

De definitieve financiële verantwoording volgt in de jaarrekening 2025. Daarin worden alle mutaties verwerkt en krijgt u een volledig beeld van het gerealiseerde resultaat.

Samenvatting

Samenvatting

Burger en Bestuur
De afgelopen maanden hebben de organisatie van de verkiezingen veel extra inspanning gevraagd van de hele organisatie naast de reguliere werkzaamheden. Daarnaast zijn de laatste opleverpunten van de raadzaal opgelost.

Openbare Ruimte
We zijn continu bezig met het veiliger en groener inrichten van de openbare ruimte, te denken valt aan wegen, speeltuinen, nieuwbouwwijken en reconstructie/onderhoud van wegen en voetpaden. Het afgelopen jaar zijn alle projecten afgerond of nagenoeg afgerond. Met een 2- jaarlijkse een weginspectie en het continu uitvoeren van metingen qua snelheid en intensiteit van het gebruik van wegen, verzamelen we data om mogelijke knelpunten of problemen te signaleren en aan te pakken.

Voor de komende jaren staan er vele projecten op stapel waaronder het realiseren van een hemelwatersnelweg, een rioolsysteem waarbij we water sneller kunnen afvoeren vanuit de kernen naar buiten deze kernen. Naast het afvoeren van water, is onze aandacht ook gericht op het vasthouden van water, vanwege de te verwachten drogere periodes in de toekomst.

Ruimte, Wonen, Duurzaamheid en Economie
De realisatie van de doelstelling tot het bouwen van 800 woningen loopt, binnen onze invloedsfeer, op schema. Dit geldt ook voor de realisatie van de 100 flexwoningen.
Wat betreft duurzaamheid zijn de investeringsprogramma's lopende. Op het vlak van economie gaat de meeste aandacht naar de versterking van de toeristische functie en starten we met het uitvoeringsplan verbetering huisvesting arbeidsmigranten.

Sociaal Domein
In lijn met de begroting 2026 zijn er op basis van de huidige ontwikkelingen ook in de najaarsnota een aantal bijstellingen zoals op de bijstandsuitkeringen en bijzondere bijstand.
Met de verwerking van de najaarsnota worden de kosten en dekking van de kosten van de opvang van Oekraïners en asielzoekers opgenomen. Dit is in de begroting 2026 reeds gebeurd.

Algemeen
De organisatie ondervindt nog steeds grote gevolgen van de krappe arbeidsmarkt. Het vervullen van vacatures verloopt moeizaam, vooral in het sociaal en fysiek domein. Dit zorgt voor een beperkte bezetting op diverse clusters, verhoogde werkdruk en vertragingen in de uitvoering.

Om de continuïteit van werkzaamheden te waarborgen, is op meerdere plekken externe inhuur noodzakelijk. Deze inhuur brengt hogere kosten met zich mee dan vaste medewerkers, waardoor een overschrijding van het personeelsbudget wordt verwacht.

Aan de inkomstenkant zijn er een aantal meevallers uit de ontvangsten van het rijk. Dit maakt dat we met alle mutaties de begroting 2025 bijstellen met € 3,6 miljoen positief wat leidt tot een verwachte resultaat 2025 van € 2,0 miljoen positief. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat er nog meerkosten personeel zijn welke nu niet zijn opgenomen in de kosten. Dit komt doordat er vaak dekking tegenover staat welke pas met het opstellen van de jaarrekening definitief duidelijk is.

Actualisatie Begroting 2025

Tabel Finbegr.A1-1

Begroting Gemeentebreed *(bedragen x € 1.000,-)*	Realisatie 2024	Begroting VJN incl. mutaties 2025	Bijg. Begroting NJN 2025
Prog. 1: Burger en Bestuur	-6.167 N	-6.390 N	-6.582 N
Prog. 2: Openbare Ruimte	-10.798 N	-11.972 N	-11.972 N
Prog. 3: Ruimte, Wonen, Duurzaamh en Eco.	-18.613 N	-12.270 N	-12.241 N
Prog. 4: Sociaal Domein	-40.205 N	-38.287 N	-44.345 N
Totaal lasten	**-75.782 N**	**-68.918 N**	**-75.140 N**
Prog. 1: Burger en Bestuur	754 V	760 V	765 V
Prog. 2: Openbare Ruimte	3.984 V	4.400 V	4.067 V
Prog. 3: Ruimte, Wonen, Duurzaamh en Eco.	15.279 V	8.347 V	8.485 V
Prog. 4: Sociaal Domein	13.608 V	7.826 V	13.451 V
Totaal baten	**33.626 V**	**21.333 V**	**26.768 V**
Alg. Dekkingsmiddelen	54.072 **V**	55.876 **V**	60.694 **V**
Overhead	-10.493 **N**	-11.465 **N**	-11.865 **N**
Saldo van baten en lasten excl. mutaties reserves	**1.424 V**	**-3.174 N**	**456 V**
Saldo mutaties reserves	2.818 **V**	1.578 **V**	1.580 **V**
Begrotingssaldo	**4.242 V**	**-1.596 N**	**2.036 V**
waarvan incidentele baten en lasten	2.991 V	-90 **N**	-640 **N**
Structureel begrotingssaldo	**1.251 V**	**-1.506 N**	**2.676 V**
Mutaties reserves op programma niveau			
Programma 1	70 V	47 V	8 V
Programma 2	603 V	792 V	792 V
Programma 3	299 V	-212 N	-212 N
Programma 4	1.260 V	922 V	922 V
Overhead	586 V	81 V	81 V
Algemene dekkingsmiddelen	0 V	-52 N	-11 N
Totale mutaties	**2.818 V**	**1.578 V**	**1.580 V**

Programma's

Inleiding programma's

In het programmaplan staan de programma's uit het coalitieakkoord "Bouwen aan een duurzaam, sociaal en veilig Drimmelen":

- Programma 1 - Burger en bestuur
- Programma 2 - Openbare ruimte
- Programma 3 - Ruimte, wonen, duurzaamheid en economie
- Programma 4 - Sociaal domein

Elk programma is in de begroting 2025 uitgewerkt in:

- Thema's uit het coalitieakkoord;
- per thema; de beoogde maatschappelijke effecten (Wat willen we bereiken?), hoe gaan we dat bereiken (Wat gaan we ervoor doen?) en met welk resultaat;
- prestatie-indicatoren;
- de raming van baten en lasten (Wat gaat het kosten?)

In deze Najaarsnota leggen we u de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting voor.

1. Burger en bestuur

Beleidsmatige afwijkingen programma 1

Wat gaan we daarvoor doen?

Visie Wagenberg

Op schema

Doorontwikkeling Dorpsgericht werken

Op schema

Burgerparticipatie

Op schema

Controles op leegstand/vergunning verlening

Op schema

Geavanceerde technieken

Op schema

Dienstverleningsconcept

Op schema

Invoering participatiebeleid

Op schema

Financiële afwijkingen programma 1

In deze paragraaf worden de financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting toegelicht.

Tabel 1.1 Overzicht financiele afwijkingen bestaand beleid

1. Burger en Bestuur (x 1.000,-)	Mutatie Begroting 2025	
Thema Veiligheid		
Totaal thema Veiligheid	**0**	**V**
Thema Dienstverlening en samenwerking met de inwoners		
1 Tweede Kamer verkiezingen	-92	N
2 lagere baten. M.b.t. graven	-30	N
3 Verhoging krediet kapitaallasten raadzaal verbouwing	-2	N
4 Intergemeentelijke samenwerkingen bijdragen (GGU & Mobiliteitscentrum)	-63	N
5 Rijksleges Burgerzaken	-35	N
6 Leges Burgerzaken	35	V
Totaal thema Dienstverlening en samenwerking	**-187**	**N**
Thema Dorpsgericht werken		
Totaal thema Dorpsgericht werken	**0**	**V**
Totaal Programma 1 Burger en Bestuur	**-187**	**N**

Investeringen (x 1.000,-)	Jaar	Huidige Raming		Uitgaven	Nieuwe Raming		Mutatie		Status
Raadzaal	2024	389	N	430	N	430	N	41	N	klaar

Toelichting

Toelichting Exploitatie

Tweede Kamer verkiezingen

In de oorspronkelijke begroting 2025 waren geen extra kosten voorzien voor de Tweede Kamer verkiezingen. Deze zijn nu alsnog opgenomen in programma 1. In de septembercirculaire zijn extra middelen in het gemeentefonds hiervoor toegekend. Hierdoor is er per saldo sprake van een resultaatneutrale wijziging. De middelen zijn opgenomen in het programma Algemene Dekkingsmiddelen.

Lagere baten uit doorberekende begrafeniskosten

Er zijn minder baten uit begrafeniskosten die doorberekend (kunnen) worden aan nabestaanden.

Intergemeentelijke samenwerking bijdrage (GGU & Mobiliteitscentrum)

Gemeenten krijgen meer taken op het gebied van digitalisering, informatiebeveiliging en het sociaal domein, waarvoor collectieve oplossingen via VNG/GGU worden ingezet. Daarbij moeten gemeenten gezamenlijk voldoen aan landelijke verplichtingen (bijv. energietransitie, regionale mobiliteitsplannen). Deze extra taken leiden tot hogere gezamenlijke kosten, welke resulteren in een verhoging van € 41.000 voor de bijdrage van onze gemeenten aan de VNG. Daarnaast zijn de kosten voor het mobiliteitscentrum door een hoger gebruik hoger dan begroot € 22.000.

(Rijks)leges

Als gevolg van meer verstrekte documenten zijn de baten uit leges voor burgerzaken hoger. Anderzijds draagt de gemeente hiervoor ook leges af aan het rijk. Daarmee zijn de kosten voor de rijksleges ook hoger. Per saldo leidt dit tot een resultaatneutrale wijziging.

Naar verwachting zijn er als gevolg van inhuur nog hogere personeelskosten dan opgenomen in de begroting. Zo hebben wettelijke en beleidsmatige verplichtingen geleid tot uitbreiding van capaciteit. Hier staan deels baten tegenover. Deze zijn echter pas met het opstellen van de jaarrekening duidelijk waardoor het voor dit programma niet mogelijk is dit nu al op te nemen.

Toelichting Investeringen

Raadzaal

De reden van de ophoging van de investering is dat de inschrijving op de aanbesteding duurder is uitgevallen dan de raming. Het hoofdkrediet voor de verbouwing van de raadzaal was € 389.000. De uiteindelijke kosten bedragen € 430.000. De meerkosten zitten in de inventaris en inrichting van de raadzaal zelf, denk onder andere aan de geluidsdempende panelen.

2. Openbare ruimte

Beleidsmatige afwijkingen programma 2

Fietsveiligheid Zonzeelseweg

Op schema

-

Plaatsen extra bomen (Hittestress)

Vertraagd

Inmiddels zijn de eerste conceptontwerpen opgesteld voor de geselecteerde locaties van de dorpsbosjes. Daarnaast is een participatieplan opgesteld en is een globale kosteninschatting gemaakt. Een zorgvuldig participatieproces vraagt echter meer tijd dan aanvankelijk voorzien. In combinatie met de doorlooptijd van de aanbesteding betekent dit dat aanplant in de winter van 2025/2026 niet meer haalbaar is. Daarom vindt de participatie nu plaats aan het einde van komende winter, gevolgd door de aanbesteding. De aanplant staat gepland in het najaar van 2026. Bij integrale reconstructies en nieuwbouwprojecten bekijken we specifiek per project of locatie waar aanvullende vergroening mogelijk is. We blijven hierbij nadrukkelijk inzetten op het toevoegen van extra groen en bomen. Hierbij wordt gekeken naar de koppelkansen met het speelbeleid en kijken we naar de mogelijkheden tot participatie met de jeugd.

Vergroten biodiversiteit

Op schema

.

Visie Lage Zwaluwe (omleiding Flierstraat)

Op schema

.

Veiligere fietsroutes

Op schema

-

Realisatie bypass Zoutendijk

Op schema

.

Water

Op schema

.

Behouden mobiliteit

Op schema

.

Reconstructie Zeggelaan

Op schema

-

Rotonde Godfried Schalckenstraat

Op schema

-

Verminderen vrachtverkeer kernen

Op schema

Financiële afwijkingen programma 2

In deze paragraaf worden de financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting toegelicht.

Tabel 2.1 Overzicht financiele afwijkingen bestaand beleid

	2. Openbare ruimte (x 1.000,-)	Mutatie Begroting 2025
	Thema Natuur en Groen	
	Totaal thema Natuur en Groen	**0 V**
	Thema Verkeer en inrichting openbare ruimte	
	Totaal thema Verkeer en inrichting openbare ruimte	**0 V**
	Thema Water	
1	Rioolheffing opbrengsten	-333 N
2	Kapitaallasten Riool	0 V
	Totaal thema Water	**-333 N**
	Totaal Programma 2 Openbare Ruimte	**-333 N**

	Investeringen (x 1.000,-)	Jaar	Huidige Raming	Uitgaven	Nieuwe Raming	Mutatie	Status
.57	Riool Mt. Kern Md (Gijster)	2023	527 N	607 N	727 N	200 N	nagenoeg klaar
.59	Riool Mt.kern Md (Meidoornln Hoefkensstr)	2023	1.123 N	1.400 N	1.423 N	300 N	nagenoeg klaar
.46	Riool Maatr.kern L.Zw.: uitvoer.:vervang griendwerkerstraat	2021	142 N	1.422 N	1.463 N	1.321 N	nagenoeg klaar
.8199	Riool Maatreg kern Made (uitstroomleiding	2020	190 N	43 N	320 N	130 N	meerwerk
	Totaal Investeringen		**1.981 N**	**3.472 N**	**3.932 N**	**1.951 N**	

Toelichting

Toelichting Exploitatie

Opbrengsten rioolheffing

De opbrengsten vallen € 333.000 lager uit dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat van te hoge aantallen was uitgegaan voor het aantal percelen bij de begroting 2025. Inmiddels is voldoende beeld van de opbrengsten om een realistische prognose te kunnen doen en dit leidt tot een neerwaartse bijstelling.

Naar verwachting zijn er als gevolg van inhuur nog hogere personeelskosten dan opgenomen in de begroting. Zo hebben wettelijke en beleidsmatige verplichtingen geleid tot uitbreiding van capaciteit op beleidsterreinen. Hier staan deels baten tegenover. Deze zijn echter pas met het opstellen van de jaarrekening duidelijk waardoor het voor dit programma niet mogelijk is dit nu al op te nemen.

Toelichting Investeringen

Investeringen riolering

Binnen deze vier projecten vallen de kosten hoger uit dan van te voren ingeschat. Met betrekking tot riool maatregelen kern Made leidt de vertraging tot indexering van tarieven en niet voorziene werkzaamheden tot hogere kosten op het project te kunnen realiseren.

3. Ruimte, wonen, duurzaamheid en economie

Beleidsmatige afwijkingen programma 3

Bouw 100 duurzaam verplaatsbare woningen

Op schema

.

Warmte

Op schema

.

Bedrijven en tuinbouw

Op schema

.

Bouw 800 woningen

Op schema

.

Opstellen omgevingsplan

Vertraagd

Elke gemeente is vanuit de Omgevingswet verplicht een gemeentebreed omgevingsplan op te stellen vóór 2032. We hebben ons aangemeld voor deelname aan SPRONG. Diverse Brabantse gemeenten en de provincie bundelen hierin expertise en capaciteit om planologische procedures te versnellen en zo sneller het omgevingsplan gereed te maken. Wij hebben als doel veel sneller dan 2032 (uiterlijke termijn) het basis omgevingsplan klaar te hebben. We merken echter wel dat onze ambitie om in 2027 al klaar te zijn, veel te ambitieus is. Dit blijkt uit de aanbesteding van dit najaar, waarop we geen enkele inschrijving hebben ontvangen. We zijn nu met enkele partijen in gesprek om alsnog tot een realistische opdracht te komen. Het jaar 2026 zal grotendeels in het teken staan van het bouwen aan ons omgevingsplan.

Volkshuisvestelijk programma

Vertraagd

De woningnood vraagt om de nodige oplossingen en het huidige Programma Wonen 2030 'Drimmelen groeit' is ingehaald door de tijd. Daarom stellen wij een Volkshuisvestelijk Programma op, waarin we niet alleen de woningbouwprogrammering borgen, maar ook de betaalbaarheid van woningen, de geschiktheid van woningen voor ouderen, de woonzorgvisie, het huisvesten van urgente aandachtsgroepen en hoe we onze (toekomstige) inwoners voldoende kans bieden op een woning.

Het project is conform de planning in de tweede helft van 2025 opgestart, waarin het projectplan is uitgewerkt. In het laatste kwartaal van 2025 wordt dit projectplan vastgesteld en wordt er een aanbestedingsprocedure doorlopen om een geschikt onderzoeksbureau te vinden voor het uitvoeren van een woningbehoefteonderzoek. Uw raad wordt na vaststelling van het plan geïnformeerd over het proces om tot een Volkshuisvestelijk Programma te komen via een raadsinformatiebrief. Door het doorlopen van een aanbestedingsprocedure en beperkt beschikbare ambtelijke capaciteit is het project iets vertraagd.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Op schema

.

Elektriciteit

Op schema

.

Energie-Infrastructuur

Op schema

.

Gebouwde omgeving

Op schema

.

Financiële regelingen

Op schema

.

Haven Terheijden

Op schema

.

Optimaliseren toeristisch recreatief product

Op schema

Programma Duurzaamheid

Op schema

.

Beleid huisvesting arbeidsmigranten

Op schema

.

Financiële afwijkingen programma 3

In deze paragraaf worden de financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting toegelicht.

Tabel 3.1 Overzicht financiele afwijkingen bestaand beleid

	3. Ruimte, Wonen en Economie (x 1.000,-)	Mutatie Begroting 2025	
	Thema Woningbouw en Ruimte		
1	Verschuiving kosten Svn naar specifieke activiteit	-16	N
2	verkoop grond	115	V
3	later uitwerken omgevingsplan	80	V
4	visie Lage Zwaluwe	75	V
5	later uitwerken volkshuisvestingsplan	38	V
	Totaal thema Woningbouw en Ruimte	**292**	**V**
	Thema Duurzaamheid		
6	Afvalstoffenheffing opbrengsten	-126	N
7	Buurtkracht WUP Terheijden	-63	N
8	RES 2025	29	V
	Totaal thema Duurzaamheid	**-160**	**N**
	Thema Economie, Recreatie en Toerisme		
9	Niet opzetten ondernemersfonds	33	V
	Totaal thema Economie, Recreatie en Toerisme	**33**	**V**
	Totaal Programma 3 Ruimte, Wonen, Duurzaamheid en Economie	**166**	**V**

Toelichting

Toelichting Exploitatie

Thema Woningbouw en Ruimte

De kosten van SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting nederlandse gemeenten) zijn verschoven van overhead naar programma 3. Binnen de totale begroting heeft dit dus geen resultaatseffect.
Er zijn gronden verkocht aan Woonvizier. Dit betrof de kavels voor de woonwagens in Wagenberg.
Wat betreft het omgevingsplan, visie Lage Zwaluwe en het volkshuisvestingsplan vindt een groot deel van de uitwerking in 2026 plaats. Voorstel is dan ook deze gelden (€ 193.000) in 2026 op te nemen.

Thema Duurzaamheid

Bij de overgang naar SVHW hebben wij m.b.t. afval een opbrengstenbegroting via deze partij gekregen. Achteraf is gebleken dat deze berekening door het SVHW te optimistisch was berekend waardoor inkomsten met € 126.000 zijn achtergebleven. In de berekening destijds was oa meegenomen het aantal nieuwbouwwoningen incl. aansluitingen. Doordat deze verwachte aantallen niet zijn gehaald heeft dit geleid tot inkomstenderving.

Met betrekking tot het WijkUitvoeringsPlan (WUP) Terheijden is er nog een bijdrage aan de provincie verschuldigd.

Vanuit de RES zijn er na besluit in het tweede kwartaal van 2025 van de RES Stuurgroep (bestaande uit de wethouders) aan de 16 RES WB-gemeenten gelden toegekend. Deze middelen zijn besteed aan het ‘toekomstbestendig maken van energiebeleid’. Zo is er de ontwikkeling van het Energieprogramma, is er data in gekocht en is het Warmteprogramma opgesteld. Deze middelen waren bij het opstellen van de begroting nog niet bekend en worden in deze najaarsnota opgenomen.

Thema Economie, Recreatie en Toerisme

Het ondernemersfonds wordt niet opgezet als gevolg van te weinig draagvlak bij de ondernemers.

Naar verwachting zijn er als gevolg van inhuur nog hogere personeelskosten dan opgenomen in de begroting. Zo hebben wettelijke en beleidsmatige verplichtingen geleid tot uitbreiding van capaciteit op beleidsterreinen zoals duurzaamheid. Hier staan deels baten tegenover. Deze zijn echter pas met het opstellen van de jaarrekening duidelijk waardoor het voor dit programma niet mogelijk is dit nu al op te nemen.

Grondexploitatie

De gemeente heeft op dit moment zes actieve grondexploitaties (grexen) namelijk:

Ontwikkeling	Geplande einddatum	Nummer
Dorpshart/Centrumplan Made	31-12-2028	G.003
E-veld	31-12-2025	G.004
Norbartstraat-Romboutstraat	31-12-2029	G.006
Van Hooydonklaan-Willbrordus	31-12-2027	G.007
Tuinbouwweg	31-12-2026	G.009

Daarnaast heeft de gemeenteraad op 9 oktober j.l. de grondexploitatie voor woningbouwplan De Ligne (G.005) in Made goedgekeurd.

De nieuwste actualisatie van deze grexen is nog niet verwerkt in de financiële cijfers die aan deze najaarsnota ten grondslag liggen. De financiële verwerking van de actualisaties in de grondexploitaties vindt aan het einde van dit boekjaar plaats.

Verwachte verliesvoorziening 2025

Een verliesvoorziening bij actieve grondexploitaties houdt in dat de gemeente direct het verwachte verlies op een negatief project volledig afboekt in de jaarrekening t.l.v. de daarvoor ingestelde reserve grondexploitatie, zodra duidelijk is dat het resultaat onder nul uitkomt. Dit is wettelijk verplicht conform het Besluit Begroting en verantwoording (BBV) en zorgt ervoor dat het tekort zichtbaar is en opgevangen wordt zodra het zich voordoet. Het saldo van deze voorziening is dus zo groot als het totaal aan verliesgevende exploitaties in het boekjaar

De monitoring van de projecten wijst uit dat op basis van de meest recente inzichten een lichte verhoging van de verliesvoorziening noodzakelijk is, ter grootte van €148.000. Deze verhoging betreft met name extra kosten die zijn voorzien voor prijsstijgingen (indexeringen) in de kosten van bouw -en woonrijp maken.

Winstnemingen 2025

Deze verhoging van de verliesvoorziening wordt echter ruim gecompenseerd door een positieve ontwikkeling bij twee grondexploitaties, waar een gezamenlijke winstneming van €208.000 wordt verwacht.

Dit betreft de grondexploitatie op het E-veld, welke eind 2025 naar verwachting afgerond zal zijn. Na eerdere winstnemingen in voorgaande jaren, is de verwachting dat we ultimo 2025 nog een resterende winstneming van €158.370 zullen realiseren. In totaal heeft de grondexploitatie van het E-veld €1,3 miljoen opgeleverd.

Op de grondexploitatie van de Van Hooijdonklaan kan over 2025 een deel van de winst worden toegerekend, dit leidt tot een eerste winstneming, berekend volgens de voorgeschreven POC-methode, van €50.092 op dit project.

Winstneming op actieve grondexploitaties betekent dat de gemeente gedurende de looptijd van een project tussentijds de verwachte positieve resultaten verantwoordt en niet pas aan het einde van het project. Dit gebeurt volgens het realisatiebeginsel en de regels vanuit het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) en is géén keuze maar voorgeschreven beleid.

Weerstandvermogen actieve grondexploitaties

Per saldo leveren deze ontwikkelingen een gunstig resultaat op, waarbij het extra risico adequaat wordt ondervangen door de aanpassing van de verliesvoorziening. De uiteindelijke verwerking en presentatie van deze bedragen in de gemeentelijke jaarrekening zorgen voor een actueel en transparant beeld van de financiële positie van de lopende grondexploitaties.

Verwachte benodigde verliesvoorziening ten laste van de Reserve	-148.281
Verwachte winstnemingen ten gunste van de Reserve E-Veld	158.370
Verwachte winstnemingen ten gunste van de Reserve Van Hooijdonklaan	50.092

4. Sociaal domein

Beleidsmatige afwijkingen programma 4

Energieneutrale Stuifhoek

Op schema

Omschrijving

.

Plan voor frisse scholen

Op schema

Omschrijving

.

Ondersteunen vorming en ontwikkeling IKC

Op schema

Omschrijving

.

Behoud Dongemond College

Op schema

Omschrijving

.

Leerlingenvervoer

Op schema

Aandacht voor natuur en cultuur in het onderwijs

Op schema

Omschrijving

.

Overige zaken huisvesting onderwijs - IHP

Op schema

Omschrijving

.

Juiste en beste jeugdhulp

Op schema

Omschrijving

.

Jongerenparticipatie blijft belangrijk

Op schema

Begeleiding bijzondere doelgroepen

Vertraagd

Omschrijving

De gemeente moet jaarlijks verplicht een aantal statushouders huisvesten en de inburgering van deze groep organiseren. Momenteel hebben we een achterstand in het huisvesten van deze groepen. We onderzoeken mogelijkheden om te voldoen aan deze taakstelling. Hierbij moet u denken aan het invoeren van kamergewijze verhuur, aanvraag HAR+ regeling (regeling stimulering uitstroom vergunninghouders uit de asielopvang) of het plaatsen van missiegezinnen.

Sport en bewegen

Op schema

Omschrijving

.

Financiële afwijkingen programma 4

In deze paragraaf worden de financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting toegelicht.

Tabel 4.1 Overzicht financiele afwijkingen bestaand beleid

	4. Sociaal domein	Mutatie Begroting	
	(x 1.000,-)	2025	
	Thema Onderwijs, jeugd en gezondheid		
1	Gemeenschappelijke regeling CJG Drimmelen en Geertruidenberg	-117	N
2	Volksgezondheid	-25	N
3	Volksgezondheid baten	25	V
	Totaal thema Onderwijs, jeugd en gezondheid	**-117**	**N**
	Thema Participatie en schuldenproblematiek		
4	Gemeenschappelijke regeling MidZuid	-29	N
5	Sociale uitkeringen baten	289	V
6	Sociale uitkeringen	-690	N
7	Re-integratie werkzoekenden	-59	N
8	Bijzondere bijstand	-110	N
9	Opvang vluchtelingen Oekraïne	-2.305	N
10	Opvang vluchtelingen Oekraïne baten	2.430	V
11	Asielzoekers Brietjenspolder	-2.248	N
12	Asielzoekers Brietjenspolder baten	2.248	V
12	Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	-40	N
13	Alleenverdienersproblematiek	-26	N
	Totaal thema Participatie en schuldenproblematiek	**-539**	**N**
	Thema Sociale structuur, sport en zorg		
14	Bibliotheek lasten SPUK	-95	N
15	Bibliotheek baten SPUK	95	V
16	Zwembaden	-136	N
17	Zwembaden baten	57	V
18	Sociaal cultureel centrum De Bernardus	-107	N
19	WMO begeleiding, woningaanpassingen, huishoudelijke hulp etc.	-73	N
20	WMO eigen bijdrage	48	V
21	Opvang en beschermd wonen (WMO)	433	V
	Totaal thema Sociale structuur, sport en zorg	**222**	**V**
	Totaal Programma 4 Sociaal Domein	**-434**	**N**

	Investeringen (x 1.000,-)	Jaar	Huidige Raming		Uitgaven		Nieuwe Raming		Mutatie		Status
I1	Verv.3 knstst.banen TennisRuitersv.	2025	77	N	0	N	140	N	64	N	Ophoging
	Totaal Investeringen		**77**	**N**	**0**	**N**	**140**	**N**	**64**	**N**	

Toelichting

Toelichting Exploitatie

Gemeenschappelijke regeling Centrum Jeugd en Gezin Drimmelen en Geertruidenberg

Na vaststelling van de oorspronkelijke begroting voor 2025 hebben zich diverse ontwikkelingen voorgedaan die leiden tot een noodzakelijke bijstelling. Het betreft onder meer hogere personeelslasten door een nieuwe CAO en incidentele kosten in de bedrijfsvoering, waaronder tijdelijke managementinzet en effecten van ziekte en verloop. Deze ontwikkelingen resulteren in een aanvullende financiële opgave van €233.500 ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. Conform de afspraken binnen de gemeenschappelijke regeling wordt dit bedrag gelijk verdeeld tussen beide gemeenten, wat neerkomt op €116.750 per gemeente.
Omdat de financiële impact van deze ontwikkelingen pas recent volledig inzichtelijk is geworden, is de herziene begroting later ingediend. Hierdoor kan de raad geen gebruikmaken van de wettelijke zienswijzetermijn van acht weken. Op basis van de actuele inzichten wordt een hogere eindafrekening verwacht, in de najaarsnota is een bijstelling van €116.750 opgenomen. Hierover volgt op korte termijn een uitgebreidere raadsbrief.

Volksgezondheid (baten)

Enerzijds worden op volksgezondheid hogere lasten verwacht voor de Wet verplichte GGZ en kosten voor de inspectie wet Kinderopvang (samen € 25.000). Anderzijds is er ook sprake van € 25.000 hogere baten uit de specifieke uitkering Transformatiemiddelen (Integraal ZorgAkkoord).

Gemeenschappelijke regeling MidZuid

Via de meicirculaire hebben gemeenten structureel extra middelen gekregen ten behoeve van het faciliteren van werkplekken bedoeld voor mensen die niet vallen onder beschut werk, maar wel zijn aangewezen op de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven voor hun ontwikkeling richting regulier werk. Tevens zijn de bedragen i.h.k.v. de Wet Sociale Werkvoorziening zoals te doen gebruikelijk aangepast in de meicirculaire. In de gemeenschappelijke regeling is vastgelegd dat we deze middelen doorbetalen aan MidZuid, omdat zij voor de gemeente de WSW uitvoeren. MidZuid heeft eerder dit jaar haar begroting 2025 bijgesteld, waarbij zij onder andere rekening heeft gehouden met deze aanvullende middelen. Het totale effect van de hiervoor genoemde mutaties bedraagt € 28.600 aan hogere kosten (bijdrage aan MidZuid). De ontvangen middelen via de meicirculaire zijn opgenomen in het programma Algemene Dekkingsmiddelen.

Sociale uitkeringen (baten)

Landelijk is er sprake van een stijging van het aantal verstrekte bijstandsuitkeringen. Drimmelen is daar geen uitzondering op. Deze stijging leidt tot € 690.000 hogere lasten. De definitieve vergoeding van het rijk voor 2025 die hier tegenover staat (BUIG-middelen) is in oktober bekend geworden. Deze is € 289.000 hoger dan begroot. Per saldo is er sprake van een nadelig effect op het resultaat van € 401.000.

Re-integratie werkzoekenden

In samenhang met het hogere aantal bijstandsuitkeringen zijn ook de uitgaven ten behoeve van re-integratie hoger (€ 59.000).

Bijzondere bijstand

De kosten voor levensonderhoud zijn gestegen en we zien een duidelijke toename in het aantal bijstandsaanvragen. Waar de bijstandspopulatie jarenlang stabiel was, constateren we nu een groei, wat leidt tot meer aanvragen voor bijzondere bijstand.
Daarnaast is het aantal verstrekte inrichtingskredieten fors toegenomen. Statushouders ontvangen via de kredietbank een lening om hun woning in te richten, die zij binnen een bepaalde termijn moeten aflossen. In veel gevallen blijkt dit niet toereikend, waardoor wij een deel van deze kosten via de bijzondere bijstand moeten dekken. Door de toename van het aantal statushouders stijgt ook het aantal verstrekte kredieten. Tot slot zien we, net als andere gemeenten, oplopende kosten voor bewindvoering. Deze stijging komt voort uit meerdere factoren, zoals toegenomen complexiteit, druk op bestaande bewindvoeringscapaciteit en hogere kwaliteitseisen. Deze ontwikkelingen zorgen gezamenlijk voor een stijging van de uitgaven (€ 110.000) binnen de bijzondere bijstand.

Opvang vluchtelingen Oekraïne (baten)

In de oorspronkelijke begroting 2025 zijn de baten en lasten inzake de opvang van vluchtelingen Oekraïne niet opgenomen. Met deze wijziging worden deze alsnog toegevoegd.
In 2024 was er nog sprake van een positief verschil tussen de baten en lasten van € 1,7 miljoen. Als gevolg van een (bijna 30%) lagere vergoeding per dag en extra kosten als gevolg van overplaatsingen komt het verwachte positieve verschil in 2025 uit op € 125.000.

Asielzoekers Brieltjenspolder (baten)
In de oorspronkelijke begroting 2025 zijn de baten en lasten inzake de opvang van asielzoekers in de Brieltjenspolder niet opgenomen. Met deze wijziging worden deze alsnog toegevoegd. Het betreft een resultaatneutrale wijziging, wat inhoudt dat de lasten (€ 2,4 miljoen) even hoog zijn als de baten (€ 2,4 miljoen).

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen
Meer inwoners maken gebruik van de mogelijkheden tot kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. Dit resulteert in een structurele verhoging van € 40.000 (nadelig) in de begroting.

Alleenverdienersproblematiek
Ter uitvoering van de Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek zijn in de meicirculaire middelen toegevoegd aan het gemeentefonds (€ 25.800). Vanuit de meicirculaire hebben wij een specifieke uitkering ontvangen om dit jaar ondersteuning te bieden aan huishoudens die behoren tot de alleenverdiensproblematiek. Deze middelen zetten wij conform de richtlijnen in. De hogere kosten als gevolg hiervan vallen in programma 4. De ontvangen middelen zijn opgenomen in het programma Algemene Dekkingsmiddelen. Hierdoor is er per saldo sprake van een resultaatneutrale wijziging.

Bibliotheek (baten)
Ten behoeve van de verhuizing van Theek5 is een specifieke uitkering (SPUK) ontvangen van € 95.000 (voordelig). De inzet van deze middelen voor dit doel is zichtbaar in een verhoging van de lasten (€ 95.000 nadelig). Per saldo betreft dit een resultaatneutrale transactie.

Zwembaden (baten)
De gemeente heeft dit jaar €79.000,- aan Bertens Bouw moeten betalen, na uitspraak van het Hof, voor meerwerk dat tijdens de renovatie is uitgevoerd, maar nog niet was betaald vanwege de rechtelijke procedure die nog liep. Bij afwikkeling van het hoger Beroep is de gemeente gesommeerd dit bedrag alsnog te betalen. Inmiddels is gebleken dat het niet lukt om dit op te vangen binnen de oorspronkelijke begroting, waardoor dit leidt tot een begrotingswijziging (nadelig).
Ook is er sprake van een, per saldo, resultaatneutrale wijziging. Deze heeft betrekking op de terugbetaling aan het rijk van een te hoog ontvangen voorschot in het kader van de regeling voor meerkosten energie openbare zwembaden. Dit voorschot is destijds 1 op 1 doorgezet naar de exploitant van de Randoet. De terugbetaling leidt enerzijds tot hogere lasten in 2025 (€ 57.000 nadelig), maar anderzijds heeft de gemeente hetzelfde bedrag ook terugontvangen van de exploitant wat leidt tot hogere baten (€ 57.000 voordelig).

Sociaal cultureel centrum De Bernardus
Stichting sociaal cultureel centrum De Bernardus heeft een beroep gedaan op de garantstelling zoals deze is besloten in de raadsvergadering van 16-12-2021.
Ter compensatie van het verlies in 2024 is € 66.700 uit de garantstelling aangewend. Voor het verwachte exploitatietekort van 2025 is een voorschot uit de garantstelling verstrekt van € 40.000. Ten gevolge hiervan zijn de lasten in de begroting verhoogd met € 106.700 (nadelig) en zal de garantstelling (oorspronkelijk € 720.000) eveneens met € 106.700 worden verlaagd. Gesprekken over de exploitatie en voortgang blijven we voeren en monitoren.

WMO begeleiding, woningaanpassingen, huishoudelijke hulp etc
De uitgaven voor maatwerk WMO vallen per saldo € 73.000 hoger uit (nadelig). Enerzijds verwachten we op enkele posten lagere uitgaven dan nu in de begroting staan, wat een voordeel geeft van € 77.000. Hieronder bijvoorbeeld de kosten van het Kleinschalig Collectief Vervoer en robuuste rechtsbescherming. Anderzijds zijn er hogere uitgaven voor begeleiding en woningaanpassingen verwacht (€ 150.000 nadelig). De hogere uitgaven voor woningaanpassingen worden veroorzaakt door de uitkomst van een gerechtelijke procedure.

WMO eigen bijdrage
In relatie tot de hogere uitgaven voor maatwerkvoorzieningen is er tevens sprake van een hogere eigen bijdrage (€ 48.000 voordelig).

Opvang en beschermd wonen (WMO)
De regionale voorziening Beschermd Wonen Wmo verwacht net als in voorgaande jaren meer middelen te ontvangen van het rijk dan benodigd zijn. Overschotten worden verdeeld over de deelnemende gemeenten naar rato van het aantal inwoners. Het verwachte begrotingsoverschot voor 2025 is omhoog bijgesteld onder andere wegens de extra middelen die in de meicirculaire zijn toegekend. Dit leidt voor Drimmelen tot € 433.000 hogere baten (voordelig).

Naar verwachting zijn er als gevolg van inhuur nog hogere personeelskosten dan opgenomen in de begroting. Zo hebben wettelijke en beleidsmatige verplichtingen geleid tot uitbreiding van capaciteit op beleidsterreinen waaronder het sociaal domein. Hier staan deels baten tegenover. Deze zijn echter pas met het opstellen van de jaarrekening duidelijk waardoor het voor dit programma niet mogelijk is dit nu al op te nemen.

Toelichting Investeringen (en kapitaallasten)

Vervangen 3 kunststof banen Tennis Ruitersvaart

In de begroting van 2021 is een bedrag opgenomen van €76.500,- voor het vervangen van de 3 tennisbanen bij de Terheijdense Tennisvereniging die in eigendom zijn van de gemeente Drimmelen. Deze vervanging is een aantal jaren opgeschoven, maar dient door een recente afkeuring zo snel mogelijk te worden ingezet voor het vervangen van de banen. Echter blijkt het opgenomen bedrag niet meer toereikend. Naar nu wordt ingeschat door ingenieursbureau Kybys is er € 140.000 benodigd. Daarom wordt het investeringsbedrag verhoogd met € 63.500.

Algemene dekkingsmiddelen

Binnen het programma Algemene dekkingsmiddelen zijn de volgende financiële ontwikkelingen te melden.

Tabel 5.1 Overzicht financiele afwijkingen bestaand beleid

	6. Algemene dekkingsmiddelen (x 1.000,-)	Mutatie Begroting 2025	
A.	Lokale heffingen	-104	N
B.	Uitkeringen Gemeentefonds	4.235	V
C.	Dividend	0	V
D.	Saldo financieringsfunctie	565	V
E.	Overige algemene dekkingsmiddelen	0	V
F.	Onvoorzien	0	V
G.	Vennootschapsbelasting	122	V
H.	Mutatie Reserves	2	V
	Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	**4.820**	**V**

Toelichting

A. Lokale heffingen

In de 1e begrotingswijziging van SVHW is opgenomen dat de opbrengst invorderingskosten wordt terugbetaald aan de deelnemers en niet meer als opbrengst voor het SVHW wordt gepresenteerd. Hierdoor stijgt de deelnemersbijdrage in absolute zin met € 81.000, verwerkt in de voorjaarsnota voor 2025 en daaropvolgende jaren. De eerste invorderingskosten opbrengsten worden verrekend met openstaande vorderingen, waardoor verwachting ook is dat geen of slechts in zeer beperkte mate opbrengsten worden gegenereerd in 2025.

Door een besparing op de algemene kosten van SVHW is de bijdrage gelijktijdig verminderd met ongeveer € 49.000, waarvan € 29.000 al in de voorjaarsnota was opgenomen. Verder heeft SVHW dit jaar extra werkzaamheden uitgevoerd om o.a. de waterverdedigingswerken in kaart te brengen en een relatief hoog aantal bezwaren af te handelen. De kosten hiervan bedragen € 60.000 extra. Deze verbetering van onze kaart is nodig om de vier sterren kwalificatie van de waarderingskamer te behalen. Verder heeft de afwikkeling van een aantal beroepen door TOG (inningsorganisatie) geleid tot hogere kosten dan begroot, dit effect is beperkt.

Het totale financiële effect van de lokale heffingen bedraagt € 104.000 negatief, waarvan € 50.000 een administratieve verschuiving betreft vanuit D. Saldo financieringsfunctie.

B. Uitkeringen gemeentefonds

Recentelijk is de septembercirculaire gepubliceerd. Daarin zijn de meest recente ontwikkelingen opgenomen voor de hoogte van het gemeentefonds. Voor 2025 gold dat de laatste versie van de circulaire welke financieel administratief was verwerkt, die van september 2024 was. In de raadsbrief van 19 augustus 2025 met de stand van zaken omtrent het gemeentefonds is op basis van de meicirculaire een uitsplitsing opgenomen van het effect van de update van de maatstaven, de taakmutaties die hebben plaatsgevonden en de prijs compensatie.

In de september circulaire is de compensatie van de incidentele tekorten op jeugdzorg in 2023 en 2024 opgenomen. Voor gemeente Drimmelen was het effect van deze eenmalige aanvullende uitkering € 900.000. Ook is het voorschot voor het BTW compensatie fonds verstrekt.

Verder heeft het CBS ten opzichte van 2024 een actualisatie slag gemaakt voor een van de belangrijkste maatstaven voor de hoogte van het gemeentefonds, namelijk het aantal huishoudens met een laag inkomen verhoudingsgewijs van de gemeente ten opzichte van de rest van Nederland. Dit heeft tot een voorlopig voordeel geleid van 780.000 euro. Deze cijfers zijn echter nog niet definitief vastgesteld door het CBS. Indien definitieve vaststelling leidt tot het lager uitvallen, wordt dit in een eerstvolgend P&C document verwerkt.

Het totale financiële effect van de algemene uitkering voor 2025 is ruim € 4.235.000 positief, daarvan heeft € 60.000 betrekking op de integratie uitkering die ingezet wordt voor het WSV bedrijf.

D. Saldo financieringsfunctie

In de begroting 2025 was rekening gehouden met extra rentekosten. Op basis van de huidige leningenportefeuille is de huidige rentelasten prognose bijgewerkt. Dit leidt tot een voordeel van €499.000. In de financieringsbehoefte was rekening gehouden met een inhaal effect van de investeringen uit voorgaande jaren. Deze heeft echter in mindere mate plaatsgevonden dan verwacht. Ook ligt de rente voor de aangetrokken leningen beduidend lager dan waar vanuit was gegaan in de begroting 2025 en zijn ze pas later in het jaar aangetrokken, wat tot een besparing heeft geleid.

Verder was onder de financieringsfunctie een bedrag € 50.000 opgenomen voor de afwikkeling van beroepen door TOG. Dit is nu verplaatst naar A lokale heffingen.

G. Vennootschapsbelasting

De gemeente heeft een definitieve aanslag 2022 ontvangen voor de vennootschapsbelasting. Deze heeft geleid tot een onverwacht voordeel van € 122.000, als gevolg van meer verliescompensatie dan waar voorheen mee gerekend was.

H. Mutatie Reserves

Dit heeft te maken met de meerkosten vanuit de verbouwing en inrichting van de raadzaal.

Overhead

Financiële afwijkingen overhead

Het doel van dit onderdeel over overhead is om de gemeenteraad een beter inzicht te geven in de totale overheadkosten van de organisatie. In de programma's ziet u de kosten van de kernactiviteiten. Alle kosten die te maken hebben met de aansturing en ondersteuning van medewerkers in deze kernactiviteiten noemen we overhead. Deze overheadkosten worden direct toegerekend aan de bijbehorende taken en activiteiten via een overheadtoeslag per uur.
Bedrijfskosten voor activiteiten die gericht zijn op externe klanten worden geregistreerd onder de bijbehorende taakvelden. Het totale bedrag van de overhead is te vinden in het overzicht van inkomsten en uitgaven in de financiële begroting in de samenvatting en in de volgende tabellen.

Tabel 6.1 Overzicht financiele afwijkingen bestaand beleid

5. Overhead (x 1.000,-)	Mutatie Begroting 2025	
Management en bestuursondersteuning	-45	N
Planning & Control	-115	N
Facilitaire zaken	-15	N
Financiële administratie	-90	N
Personeel en organisatie	-110	N
Communicatie	-25	N
Totaal Overhead	**-400**	**N**

Toelichting Exploitatie
Om de continuïteit van onze werkzaamheden binnen het management, financiën en P&O te waarborgen, is het noodzakelijk gebleken om op diverse plekken externe inhuur in te zetten. De kosten voor inhuur zijn hoger dan de kosten voor vaste medewerkers. Daarom verwachten we een overschrijding op het personeelsbudget van € 400.000.

Facilitaire zaken
Binnen de kostenplaats facilitaire zaken zijn extra kosten gemaakt als gevolg van ziekte en zwangerschapsverlof. Voor de tijdelijke vervanging die hierdoor noodzakelijk was, was in de oorspronkelijke begroting geen budget opgenomen.

Druk op ambtelijke capaciteit
We ondervinden nog steeds gevolgen van een krappe arbeidsmarkt, waardoor het vervullen van vacatures in sommige gevallen erg moeizaam verloopt. De organisatie ervaart momenteel hierdoor aanzienlijke druk. Op diverse clusters is hierdoor sprake van een beperkte bezetting, wat leidt tot verhoogde werkdruk en knelpunten in de uitvoering. Het structureel aantrekken van vakbekwaam personeel, met name in het sociaal en fysiek domein, blijkt steeds lastiger te worden. Dit leidt tot vertragingen in de uitvoering en verhoogt de druk op de bestaande teams.

Bijlagen

1. Najaarsnota 2025 - Begrotingswijziging

De tabel is een recapitulatie van de afwijkingen zoals vermeld in de programma's.

In deze tabel geven negatieve bedragen aan dat er extra uitgaven worden gedaan of dat de inkomsten lager uitvallen dan begroot. Dit is nadelig (N) voor het financiële resultaat. Positieve bedragen betekenen juist dat er minder wordt uitgegeven of dat er meer inkomsten zijn dan gepland. Dit is voordelig (V) voor het financiële resultaat.
Met andere woorden: een min-teken staat voor een verslechtering van het saldo, en een plus-teken voor een verbetering.

Bijlage 1 - Begrotingswijziging Najaarsnota 2025

Programma's	Lasten 2025	
1. Burger en Bestuur	-192	N
2. Openbare Ruimte	0	N
3. Ruimte, Wonen en Economie	28	V
4. Sociaal Domein	-6.058	N
5. Overhead	-400	N
6. Algemene dekkingsmiddelen	420	V
Reserves	0	V
Totaal generaal programma's - Lasten	**-6.202**	**N**

Programma's	Baten 2025	
1. Burger en Bestuur	5	V
2. Openbare Ruimte	-333	N
3. Ruimte, Wonen en Economie	138	V
4. Sociaal Domein	5.625	V
5. Overhead	0	N
6. Algemene dekkingsmiddelen	4.400	V
Reserves	0	N
Totaal generaal programma's - Baten	**9.834**	**V**

Programma's	Saldi 2025	
1. Burger en Bestuur	-187	N
2. Openbare Ruimte	-333	N
3. Ruimte, Wonen, Duurzaamheid en Economie	166	V
4. Sociaal Domein	-434	N
5. Overhead	-400	N
6. Algemene dekkingsmiddelen	4.820	V
Reserves	0	V
Totaal generaal programma's - Saldo	**3.632**	**V**

Tabel Finbegr.A1-1

Begroting Gemeentebreed *(bedragen x € 1.000,-)*	Realisatie 2024		Begroting VJN incl. mutaties 2025		Bijg. Begroting NJN 2025	
Prog. 1: Burger en Bestuur	-6.167	N	-6.390	N	-6.582	N
Prog. 2: Openbare Ruimte	-10.798	N	-11.972	N	-11.972	N
Prog. 3: Ruimte, Wonen, Duurzaamh en Eco.	-18.613	N	-12.270	N	-12.241	N
Prog. 4: Sociaal Domein	-40.205	N	-38.287	N	-44.345	N
Totaal lasten	**-75.782**	**N**	**-68.918**	**N**	**-75.140**	**N**
Prog. 1: Burger en Bestuur	754	V	760	V	765	V
Prog. 2: Openbare Ruimte	3.984	V	4.400	V	4.067	V
Prog. 3: Ruimte, Wonen, Duurzaamh en Eco.	15.279	V	8.347	V	8.485	V
Prog. 4: Sociaal Domein	13.608	V	7.826	V	13.451	V
Totaal baten	**33.626**	**V**	**21.333**	**V**	**26.768**	**V**
Alg. Dekkingsmiddelen	54.072	**V**	55.876	**V**	60.694	**V**
Overhead	-10.493	**N**	-11.465	**N**	-11.865	**N**
Saldo van baten en lasten excl. mutaties reserves	**1.424**	**V**	**-3.174**	**N**	**456**	**V**
Saldo mutaties reserves	2.818	**V**	1.578	**V**	1.580	**V**
Begrotingssaldo	**4.242**	**V**	**-1.596**	**N**	**2.036**	**V**

Bijlage 1 - Begrotingswijziging Najaarsnota 2025

waarvan incidentele baten en lasten	2.991 V	-90 **N**	-640 **N**
Structureel begrotingssaldo	**1.251 V**	**-1.506 N**	**2.676 V**
Mutaties reserves op programma niveau			
Programma 1	70 V	47 V	8 V
Programma 2	603 V	792 V	792 V
Programma 3	299 V	-212 N	-212 N
Programma 4	1.260 V	922 V	922 V
Overhead	586 V	81 V	81 V
Algemene dekkingsmiddelen	0 V	-52 N	-11 N
Totale mutaties	**2.818 V**	**1.578 V**	**1.580 V**

2. Overzicht kredietwijzigingen

Kredieten

Bijlage 2 - Overzicht Kredietwijzigingen

	Investeringen (x 1.000,-)	Jaar	Huidige Raming	Uitgaven	Nieuwe Raming	Mutatie	Status
	Inventaris raadzaal	2024	389 N	430 N	430 N	41 N	klaar
.57	Riool Mt. Kern Md (Gijster)	2023	527 N	607 N	727 N	200 N	nagenoeg klaar
.59	Riool Mt.kern Md (Meidoornln Hoefkensstr)	2023	1.123 N	1.400 N	1.423 N	300 N	nagenoeg klaar
.46	Riool Maatr.kern L.Zw.: uitvoer.:vervang griendwerkerstraat	2021	1.413 N	1.422 N	1.463 N	50 N	nagenoeg klaar
.8199	Riool Maatreg kern Made (uitstroomleiding	2020	190 N	43 N	320 N	130 N	meerwerk
I1	Verv.3 knstst.banen TennisRuitersv.	2025	77 N	0 N	140 N	64 N	Ophoging
	Totaal Investeringen		**3.717 N**	**3.902 N**	**4.502 N**	**785 N**	